

1

מקור מספר 1:

"וישמע יהודה את שמע אנשי רומא כי אבירי לב המה, ונותנים יד לחפצי אהבתם, וכורתים ברית למבקשי שלומם וכי עצמו במאוד מאוד. גם שמע את המלחמות ואת הגדולות אשר עשו.. ואת המעשים אשר עשו באשפניא (ספרד) ויכבשו את הרי הנחושת אשר ימצא שם זהב וכסף.

ואת הארצות הרחוקות מהם, אשר כבשו וירדו בהן בדעת ובחוכמה.. ואת אשר עשו לאנטיוכוס הגדול מלך אסיה, אשר יצא בחרב לקראתם ואתו מאה ועשרים שנהבים וסוס ורכב וחיל רב עד אין מספר ויינגף לפניהם.

וכן השמידו את כל הממלכות וכל איי הים המתקוממים במ הכניעו תחת ידם. הקרובים והרחוקים שמעו לקולם, כי נפל פחדם על כל העמים, אולם היטב היטיבו לכל אוהביהם ולאנשי בריתם..

ובכל זאת אין בהם לא מעוטר עטרה ולא לבוש ארגמן להראות את גדלו. כי אם בית משפט להם, וזקני הארץ שלוש מאות ועשרים ישפטו בו יום את העם. ומדי שנה בשנה יבחרו להם איש אחד לנגיד עליהם ועל כל ארצותם ולו ישמעון, וגאוה וקנאה אין בינותם."

(ספר מכבים, א, ח. מובא גם בספר הלימוד בעמוד 98)

שאלות:

- אלו תכונות מייחס כותב ספר מכבים לאנשי רומא?
- מהו יחסם לעמים עמם כרתו ברית?
- אלו גופים שלטוניים נזכרים בקטע? מדוע לדעתך בחר כותב ספר מכבים להזכיר אותם בספרו?

מקור מספר 2:

"(מפקדים מהמאה השנייה לפני הספירה) לא נגע במקדשי היוונים אלא הוסיפו להם מתנות וכבוד.. היו מושלים כדין ואנשי צבאם היו נבונים.. ברוחם היו מצביאים אלה מלכים וצורכים מצומצמים. סכומי הכסף שהוציאו היו מועטים וקצובים וחנופה לחייליהם הייתה בעיניהם חרפה גדולה. אבל מצביאי התקופה שאנו עומדים בה, השיגו את מעמדם בכוח ולא בדין. השתמשו בנשקם יותר במחלוקת שבינם לבין עצמם מאשר כנגד אויביהם.."
(על פי פלוטארכוס, חיי אישים, מובא ב: "מדור לדור" שיעורים בהיסטוריה, חלק א)

שאלות:

- אלו תכונות מייחס הכותב למצביאים הרומיים שפעלו במאה השנייה לפני הספירה ולאלו שפעלו מאה שנה אחריהם?
- ממה לדעתך נבעו הבדלים אלו?

מקור מספר 3:

"מקדשים נבזזו .. אנשים חופשיים נחטפו לעבדים.. לוקיוס לוקולוס הפר את ההסכמים שנעשו.. התקיף ללא סיבה כל שבט שהיה אפשר לבזוז.. סוליפקיוס גאלבה פיתה 7000 מילידי הארץ להצטרף אל מחנהו, על ידי הסכם שהבטיח להם קרקע. אך עם בואם, הקיפו אותם חייליו וסופם שהיו עבדים או שנשחטו". (וויל דוראנט, קיסר וישו, מובא ב: "מדור לדור" שיעורים בהיסטוריה, חלק א)

שאלות:

- אלו תכונות של המצביאים הרומאים באים לידי ביטוי בקטע?
- מהו ההבדל המשמעותי ביותר בין המתואר בקטע זה לבין התיאור המופיע בקטע המקור מספר מכבים? (המקור הראשון)

מקור מספר 4:

עשרות שנים לאחר המעשים האלה, מתאר אחד הסנאטורים, מגדולי הנואמים של רומא את התנהגות הנציבים בפרובינקיות:

"קשה לתאר את השנאה שרוחשים לנו העמים השכנים בגלל ההפקרות והזדון של הפקידים (הנציבים), אשר שלחנו אליהם כשהם מצוידים גם בשלטון צבאי. הסבורים אתם, שבארצות אלה היה להם מקדש מהמקדשים מכובד למדיי, או עיר מהערים בחינת בל תיגע, או בית סגור ומבוצר למדיי? הם מחפשים להם מיד את הערים האמידות, וכדי לחמסן, הם מוצאים להם עילה למלחמה.." (ציצרו, למען חוק מניליוס, מובא ב: "מדור לדור" שיעורים בהיסטוריה, חלק א)

שאלות:

- מהי התכונה המרכזית אותה מייחס הנואם לנציבים הרומאים בפרובינקיות?
- הנואם מציין את השנאה שרוחשים לרומא האנשים שגרים בפרובינקיות. למה עלולה שנאה זו להביא לדעתך?